

Rauman kaupungin mikroliikennelupaehdot

1. Taustaa ja käsitteitä

Mikroliikennelupaehdot perustuvat liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 18 d ja 18 e §:ään. Lain mukaan kunta voi asettaa mikroliikkumispalvelujen harjoittamiselle ehtoja, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia erityisesti seuraaviin tavoitteisiin nähden:

- liikenneturvallisuuden varmistaminen
- liikkumisen esteettömyyden turvaaminen
- kadun- ja yleisten alueiden sekä kunnossapidon toimivuuden varmistaminen
- kaupunkiympäristön viihtyisyyden ja järjestyksen ylläpitäminen

Mikroliikennelupaehdoissa määritellään Rauman kaupungin asettamat ehdot operaattoreille mikroliikkumispalveluiden järjestämiseen. Lupaehdot koskevat kaikkia toimijoita, jotka harjoittavat kevyiden yhteiskäyttöön tarkoitettujen sähköisten ajoneuvojen vuokraustoimintaa Rauman kaupungin hallinnoimalla katu- ja yleisillä alueilla. Lupa ei muodosta yksinoikeutta toimintaan, vaan ehdot ovat yhdenvertaisesti sovellettavia kaikkiin luvanhaltijoihin.

Mikroliikennelupa ja siihen sisältyvät ehdot eivät rajoita tai muuta toimijan velvollisuuksia, jotka perustuvat suoraan lainsäädäntöön (esimerkiksi tieliikenne-, ajoneuvo-, liikennevakuutuslainsäädäntöön tai kuluttaja- ja tietosuojaan). Luvanhaltija vastaa siitä, että sen palvelu, ja siihen liittyvä kalusto ja digitaaliset palvelut täyttävät kaikki voimassa olevan lainsäädännön vaatimukset.

1.1. Käsitteet

Palveluntarjoajalla tarkoitetaan toimijaa, joka tarjoaa yhteiskäyttöisten mikroliikkumisvälineiden vuokraustoimintaa Rauman kaupungin alueella.

Operaattorilla tarkoitetaan aluetta hoitavaa yrittäjää tai toimihenkilö, joka vastaa alueen mikroliikkumisvälineiden päivittäisestä operoinnista.

Ajoneuvolla tarkoitetaan yhteiskäyttöisiä mikroliikkumisvälineitä, kuten sähköpotkulautoja, moottorilla varustettuja polkupyöriä tai muita ajoneuvolain (1090/2002) 28 §:n momentin tai 29 §:n mukaisia ajoneuvoja.

Palvelulla tarkoitetaan digitaalisen alustan tai muun järjestelmän kautta tarjottavaa yhteiskäyttöisen mikroliikkumisvälineen vuokrauspalvelua.

Toiminta-alueella tarkoitetaan kaupungin katu- ja yleisiä alueita, joilla palvelua saa harjoittaa luvan mukaisesti.

Mikroliikkumisvälineellä tarkoitetaan kevyttä, yleensä sähköavusteista ajoneuvoa, kuten sähköpotkulautaa tai sähköpolkupyörää, joka soveltuu lyhyisin kaupunkimatkoihin.

Mikroliikenneluvalla tarkoitetaan kaupungin myöntämää lupaa harjoittaa mikroliikkumisen palvelua asiakirjan ehtojen mukaisesti.

Rajapinnalla tarkoitetaan teknistä käyttöliittymää, jonka kautta palveluntarjoaja voi toimittaa dataa kaupungille sovitussa muodossa.

Säämatriisilla tarkoitetaan kaupungin ja operaattoreiden yhdessä sopimaa taulukkoa, jossa kuvataan eri sää- ja keliolosuhteisiin liittyvät palvelun operointia koskevat toimenpiteet (esimerkiksi palvelun avaaminen, tilapäinen sulkeminen tai kauden päättäminen). Säämatriisin avulla varmistetaan, että kaikki operaattorit reagoivat samankaltaisiin säätilanteisiin yhdenmukaisella tavalla

2. Luvan hakeminen

Mikroliikennelupaa haetaan sähköisellä lomakkeella, joka löytyy Rauman kaupungin verkkosivuilta.

Mikroliikennelupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä:

- 1) *hakijan nimi ja yhteystiedot;*
- 2) *tieto vuokralle tarjottavien ajoneuvojen laadusta ja ajoneuvojen enimmäismäärästä;*
- 3) *tieto toiminta-alueesta kunnassa;*
- 4) *tieto toiminnan alkamisajankohdasta; ja*
- 5) *lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys palveluntarjoajan valmiuksista huolehtia 18 e §:n nojalla mikroliikennelupaan mahdollisesti liitettävien lupaehtojen noudattamisesta.*

Lupa myönnetään määräajaksi, 2 vuodeksi kerrallaan. Olennaiset muutokset hakemuksessa ilmoitetuissa tiedoissa sopimuskauden aikana on toimitettava kaupungille viipymättä sähköpostitse.

Luvan myöntäjä käsittelee hakemukset saapumisjärjestyksessä ja pyrkii ratkaisemaan hakemuksen 14 arkipäivän kuluessa sähköisen hakemuksen saapumispäivästä laskettuna.

Lupa voidaan myöntää myös kesken toimintakauden. Kaupunki kuitenkin suosittelee, että seuraavaa toimintakautta koskevat hakemukset jätetään viimeistään 28.2. mennessä.

Kauden aloitusneuvottelut luvanhaltijoiden kanssa pidetään maaliskuussa erikseen sovittuna ajankohtana. Jos lupa myönnetään tämän jälkeen, järjestetään kyseiselle operaattorille erillinen aloitusneuvottelu erikseen sovittuna aikana.

Lupa myönnetään, jos liikennepalvelulain 18 d §:ssä säädetty luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

3. Ajoneuvojen määrä

Rauman kaupunki ei aseta enimmäislukumäärää kevyille yhteiskäyttöön tarkoitetuille sähköajoneuvoille.

Mikäli ajoneuvojen määrästä aiheutuu liikenneturvallisuutta, esteettömyyttä tai kunnossapitoa vaarantavia vaikutuksia, kaupunki voi 18 e §:n mukaisesti asettaa ajoneuvojen lukumäärää koskevia rajoituksia. Rajoitusten tulee tällöin olla välttämättömiä ja oikeasuhtaisia havaittuihin ongelmiin nähden.

4. Toimintakausi

Mikroliikkumisen operointipalveluiden toimintakausi määräytyy sää- ja katuolosuhteiden perusteella seuraavasti:

4.1. Kauden aloitus

Kaupunki ja operaattorit seuraavat säätilan kehitystä. Toimintakauden aloittamisen edellytyksenä on, että:

- tiellä ei ole jäätä, loskaa tai lunta
- 10 vuorokauden sääennusteen perusteella vuorokauden keskilämpötilan ennustetaan olevan plussan puolella.
- ennusteissa ei ole lumisadetta

Sääennusteen lisäksi käytetään säämatriisia, joka ohjaa tarkemmin operatiivista toimintaa siitä, milloin palvelu on auki ja milloin toteutetaan väliaikainen sulku.

Toimintakauden saa aloittaa, jos sääolosuhteet eivät estä turvallista käyttöä.

Palvelun ollessa auki ennen 1.4. operaattorin on noudatettava seuraavia lupaehtoja:

- Palvelu on keskeytettävä tilapäisesti, mikäli ajo-olosuhteet heikkenevät esimerkiksi vesisateiden ja yöpakkasten takia. Palvelun saa avata uudelleen, kun tiet ovat sulat ja ajo-olosuhteet ovat jälleen turvalliset.
- Hiekanpoiston mahdollistamiseksi operaattorilla on oltava valmius poistaa ajoneuvot kaupungin kunnossapidon tieltä. Hiekanpoiston tarkasta ajankohdasta Kaupunki tiedottaa palveluntarjoajaa viimeistään vuorokautta ennen hiekanpoiston aloittamista.

4.2. Kauden lopetus

Kaupunki ja operaattorit seuraavat säätilan kehitystä. Toimintakauden lopettamisen edellytyksenä on, että:

- 10 vuorokauden sääennusteen perusteella vuorokauden kesilämpötilan ennustetaan olevan alle 0 astetta ja
- ennusteissa luvataan lumisadetta ja/tai tiet jäätyvät pysyvästi.

Sääennusteen lisäksi käytetään säämatriisia joka ohjaa tarkemmin operatiivista toimintaa siitä, milloin palvelu on auki, milloin toteutetaan väliaikainen sulku ja milloin kausi päätetään ja ajoneuvot kerätään pois kadulta.

Toimintakautta voi jatkaa syksyllä säiden niin salliessa.

Palvelun ollessa auki 15.11. jälkeen operaattori on noudatettava seuraavia lupaehtoja:

- Palvelu on keskeytettävä tilapäisesti, mikäli ajo-olosuhteet heikkenevät esimerkiksi vesisateiden ja yöpakkasten takia. Palvelun saa avata uudelleen, kun tiet ovat sulat ja ajo-olosuhteet ovat jälleen turvalliset.
- Liukkaudentorjunnan varmistamiseksi operaattorin on estettävä pysäköinti ja poistettava ajoneuvot kaupungin kunnossapidon tieltä ennalta ilmoitettuna ajankohtana vuorokaudeksi kerrallaan.
- Kun 10 vuorokauden sääennusteessa vuorokauden keskilämpötila laskee alle 0 asteen ja ennusteissa luvataan lumisadetta ja/tai tiet jäätyvät pysyvästi, operaattorin on kerättävä ajoneuvot talvisäilöön kolmen (3) päivän kuluessa kaupungin ilmoituksesta.

Kaupunki ei vastaa mahdollisista ajoneuvoille aiheutuvista vaurioista, mikäli sellaisia syntyy kunnossapitotoimien seurauksena.

5. Toiminta-alueet ja rajoitukset

Rauman kaupunki ei aseta rajoituksia toiminta-alueen laajuuteen. Toimintaa käynnistettäessä kaupunki voi antaa näkemyksensä sopivasta toiminta-alueesta, mutta operaattori voi valita toiminta-alueensa myös itsenäisesti. Kaupunki asettaa kuitenkin nopeusrajoituksia kävelyintensiivisille alueille sekä pysäköintirajoituksia niille alueille, joissa ajoneuvoista saattaa aiheutua ongelmia muulle liikenteelle tai kunnossapidolle.

5.1. Nopeusrajoitukset

Sähköpotkulautojen suurin sallittu nopeus on Suomen lainsäädännön mukaisesti 25 km/h. Rauman kaupunki on määrittänyt erillisiä hitaamman (15 km/h) nopeusrajoituksen alueita, joita operaattorin tulee noudattaa.

Nopeusrajoitusalueet on esitetty lupaehtojen liitteessä 1.

Yöaikaan perjantaista sunnuntaihin klo 23–06 ajoneuvojen nopeus tulee rajoittaa kaikilla alueilla korkeintaan 15 km/h nopeuteen.

Yöaikaisen nopeusrajoituksen tavoitteena on ehkäistä päihtyneenä johtuvia onnettomuuksia vilkkaimpina viikonloppuoina.

Operaattorin tulee varmistaa, että kaupungin määrittämät nopeusrajoitetut alueet toteutuvat käytännössä ja että käyttäjät ovat tietoisia rajoitusalueista. Nopeusrajoituksen tulee perustua GPS-tekniikkaan ja sen tulee toimia luotettavasti. Nopeusrajoituksen tulee olla poissulkeva eikä pelkästään ohjeellinen.

5.2. Pysäköinti

Liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden, katu ympäristön esteettömyyden ja siisteyden vuoksi Rauman kaupunki on määrittänyt alueita, joilla mikroliikumisvälineiden pysäköinti on kokonaan kielletty.

Pysäköintikieltoalueet on esitetty lupaehtojen liitteessä 1.

Kaupunki voi toimintakauden aikana osoittaa liikennemerkein suositeltavia pysäköintipaikkoja sähköpotkulaudoille. Kaupunki toimittaa operaattoreille tiedon pysäköintipaikoista ja niiden sijainneista pysäköintipaikkojen käyttöönoton yhteydessä. Kaupunki suosittelee operaattoreita hyödyntämään merkittyjä sähköpotkulautojen pysäköintipaikkoja ajoneuvojen lähtöasemana sekä merkitsemään pysäköintipaikat sovellukseensa.

6. Palvelun ja käyttösovelluksen ominaisuudet

Operaattorin tulee opastaa sovelluksessaan käyttäjiä liikennesääntöjen mukaiseen ajamiseen ja pysäköintiin sekä suositella kypärän käyttöä. Sovelluksessa tulee edellyttää, että käyttäjät todentavat asianmukaisen pysäköinnin ottamalla valokuvan ajon päätteeksi.

Operaattorilla tulee olla riittävä valmius ja resurssit palautteiden käsittelyyn. Operaattorin tulee tarjota asiakkailleen puhelinnumero sekä sähköinen palautekanava. Operaattorin on tarjottava ylläpidettävät ja toimivat internet-sivut tai mobiilisovellus, josta löytyy tarvittavat asiakaspalvelun yhteystiedot.

Operaattorin tulee selkeästi opastaa käyttäjiä jättämään palautteensa operaattorin palautekanavaan, ei kaupungille. Operaattorin tulee viestinnässään ilmaista selkeästi se, että kaupunki ei ole palvelussa osallisena vaan toiminta perustuu markkinaehtoisuuteen.

Operaattorin palautekanava ja yhteystiedot tulee olla selkeästi merkittynä myös ajoneuvoihin. Kaupunki edellyttää, että operaattorilla on verkkosivuillaan ja/tai sovelluksessaan helposti saatavilla tiedot yrityksen liikennevakuutuksesta ja mahdollisesta korvauskäsittelijästä sekä ohjeet korvaushakemuksen laatimiseen.

Asiakaspalvelua suositellaan tarjottavan vähintään suomen kielellä.

Ajoneuvot täytyy tunnistaa operaattorin mukaisesti. Ajoneuvojen on oltava yksilöitävissä ID-numerolla ja voimassa olevan lainsäädännön mukaisia.

7. Ajoneuvon siirtäminen ongelmatilanteissa

Liikkumisvälineiden siirtely on ensisijaisesti operaattorin tehtävä. Operaattorilla täytyy olla riittävästi resursseja ajoneuvojen siirtämiseen, säilytykseen ja huoltoa varten. Operaattorin on seurattava

pysäköityjen ajoneuvojen sijainteja ja reagoitava mahdollisimman nopeasti siirtämällä haittaa aiheuttavat ajoneuvot turvallisempaan paikkaan.

Siirtotarve voi syntyä esimerkiksi siitä, jos ajoneuvojen pysäköinnistä aiheutuu haittaa esimerkiksi liikkumiselle, pysäköinnille, logistiikalle tai kunnossapidolle, jos ajoneuvojen kasautuminen estää alueiden normaalin käytön tai jos ajoneuvoja on toiminta-alueen ulkopuolella. Jos ajoneuvo on rikkiäinen, operaattorin tulee siirtää se korjattavaksi kolmen (3) vuorokauden sisällä vian tai häiriön ilmoittamisesta tai havaitsemisesta.

Kaupungilla on tarvittaessa oikeus suorittaa lähisiirto liikenteelle haittaa tai vaaraa aiheuttavan liikkumisvälineelle. Lähisiirrolla tarkoitetaan siirtoa, jossa liikkumisväline siirretään lähellä olevaan pysäköinnille soveltuvaan paikkaan.

Kaupungilla on tarvittaessa oikeus suorittaa varastosiirto ilman voimassa olevaa mikroliikennelupaa pysäköidylle ajoneuvolle välittömästi ja yleisten pysäköintisääntöjen vastaisesti pysäköidylle ajoneuvolle kolmen (3) vuorokauden kuluttua pysäköinnin alkamisesta.

Kaupunki veloittaa lähisiirrosta ja varastosiirrosta mikroliikenneluvan haltijalta ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain mukaisesti siirtämisestä, säilyttämisestä ja hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset kaupungin erikseen hyväksymän taksan mukaan

8. Datat keruu ja jakaminen

Kaupungille luovutettava data tulee toimittaa anonymisoiduna ja vähintään aggregoidulla tasolla siten, ettei yksittäinen käyttäjä ole tunnistettavissa. Operaattorin käyttäjistä keräämää dataa on käsiteltävä lakien ja säädösten mukaisesti. Operaattorin on tutustuttava ja huomioitava Traficomin vaatimukset e.g. National Access Point -palvelusta (<https://www.traficom.fi/en/services/how-submit-your-transport-service-information-nap-service-catalog>).

Operaattorin edellytetään luovuttavan potkulautojen käytöstä kertyvää dataa kaupungin viranomaiskäyttöön liikennesuunnittelun edistämiseksi. Kaikki käyttäjiin liittyvä henkilökohtainen data pitää suojata ja prosessoida vallitsevan kansallisen ja EU-lainsäädännön mukaisesti.

9. Muutokset

Kaupunki voi perustellusta syystä muuttaa lupaehtoja kesken sopimuskauden, mikäli muutos on välttämätön liikenneturvallisuuden, esteettömyyden tai kunnossapidon kannalta.

Kaupunki tiedottaa muutoksista luvanhaltijoille kirjallisesti vähintään seitsemän (7) päivää ennen muutoksen voimaantuloa. Poikkeuksena ovat tilanteet, joissa välitön muutos on välttämätön vakavan turvallisuus- ja esteettömyysriskin vuoksi: tällöin muutos voidaan saattaa voimaan viipymättä ja luvanhaltijoille tiedotetaan muutoksista viivästyksettä.

10. Luvan peruuttaminen

Kaupunki voi antaa mikroliikenneluvan lupaehtojen noudattamatta jättämisestä huomautuksen ja kehotuksen korjata puutteet määräajassa. Jos luvanhaltija ei noudata kehotusta ja havaittua puutetta on pidettävä olennaisena, kunnalla on oikeus peruuttaa lupa.

11. Liitteet

- Liite 1. Vuokrattavien sähköpotkulautojen nopeusrajoitus- ja pysäköintikieltoalueet